

10 egykorú *Pinus strobus* állományt becsültek meg kizárólag légi úton a Spurr-féle fatermési táblával a magasság és a koronazáródás figyelembevételével. A kapott adatokat összehasonlították a földön végzett mérési adatok eredményeivel. (Az állományok által elfoglalt területek nagysága kissé eltért a légi mérés útján megállapított területektől.) Az egyes állományokon belül elég nagy eltéréseket kaptak (a területek sem voltak egyenlőek), de a 10 állományi fatömegösszegében csak 8.6% hiba mutatkozott.

Kanadában 1920 óta foglalkoznak a fatömegnek magasság és záródás segítségével való megállapításával. Az I. és II. o. uralkodó fák átlagmagasságát légi fényképekről határozzák meg, ennek alapján szerkesztett fatömeggörbéről megállapítják a területegységnyi fatömeget, majd ezt redukálják a záródással, amelyet korona, ill. törzsszámviszonnyal határoznak meg — figyelembe véve az eltakart fákat is —. Az eljárás alkalmazása során azt tapasztalták, hogy nagy területek becslésekor a pontos földi eljárások során kapott fatömegértékekhez viszonyítva mindössze 10% volt a hiba.

Spurr könyvében a fatermési táblák használatával kapcsolatban az alábbiakat állapítja meg. Az állomány fatömegének a famagassággal és a koronazáródással való összefüggése nagymértékben függ a becsülendő állomány szerkezetétől. Nagyon egyszerű szerkezetű, egy-

korú, egyfafajú, károsításoktól mentes állományokban a fatömeg megfelelő összefüggésben lesz a famagassággal, — különösen fenyők esetén — s így ezekben a fatermési táblák használata elég jó eredményekhez vezethet. Az idős állományokban, főleg egyes kemény-lombfajfajok esetén, a fatömeg megállapításakor célszerűnek tartja a koronaátmérő figyelembevételét is. Általánosságban pedig megállapítja, hogy ha a fatermési táblákat a megfelelő erdő-típusokban, tájegységekben használjuk, jó eredményeket kaphatunk.

Hogy hazai viszonyaink között milyen eredményeket érhetünk el ezzel az eljárással, azt ma még nem lehet megmondani. Az biztos, hogy a pontosság mértéke elsősorban attól függ, hogy a záródást (vagy más légi úton mérhető adatot, mely a sűrűséggel kapcsolatos) milyen szoros összefüggésbe tudjuk hozni a fatömeggel, a kor és a termőhelyi jóság földi meghatározása nélkül.

(Folytatása a következő számban.)

Определение запаса насаждения помощью аэроснимков. — Резюме будет опубликовано в следующем номере.

Détermination du volume sur pied avec l'aide des prises de vue aériennes. — La résumé sera donnée à la fin de l'article.

Estimation of Stock Volume by Aerial Photographs. — Summary will be published with the last installment.

I R O D A L O M

KÖNYVISMERTETÉS

Je. P. Zaborovszkij: Erdei kultúrák. (Goszleszbumizdat, Moszkva—Leningrád, 1948. 451. oldal.)

Zaborovszkij könyve az erdész-technikumok erdőművelési tankönyve, amelyet a természet-átalakító terv megjelenése után dolgoztak át. A könyv tárgyalja a magtermelés, az ültetési anyag termelése (csemetekertek), az erdősítés kérdéseit, foglalkozik a különleges rendeltetésű kultúrákkal, a parkosítással, a fásítással való talajjavítással, az ártéri erdős területek lecsapolásával, az erdei fa- és cserjefajták nemesítésével és részletesen ismerteti a sztálini természetátalakító terv rendelkezéseit. A tankönyv anyaga a haladó szovjet erdészeti és biológiai tudomány alapjaira épül, új számunkra az erdei fák nemesítésének tananyaga és a fásítás útján történő talajjavítás kérdései.

Sz. Sz. Liszin: A kolhoz-csemetekert. (Ogiz, Moszkva, 1949.)

A népszerűen megírt brosúra kézikönyvként szolgál a mezővédő fásítások munkájában résztvevő kolhozok és szovhozok dolgozói számára. Ismerteti az alapvető tudnivalókat a csemetekertlétesítéssel és a csemeteneveléssel kapcsolatban, foglalkozik a vegetatív szaporítás módjával, a károsítók elleni védekezéssel és a munkaszervezés kérdéseivel.

Perényi Márta

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE

Schmith Nils:

A fotogrammetria az erdészeti oktatás tantervében.

(Skogen, 1950. 1.)

A svéd erdészeti kutatási alap igazgatóságának 1948 novemberben hozott határozata alapján egy bizottság létesült, amelynek feladata előkészíteni egy széleskörű vizsgálatot arról vonatkozólag, hogy melyek az erdőgazdálkodás által támasztott igények a légi fényképfelvételekkel, mint az erdőgazdálkodás racionalizálásának műszaki segédeszközével szemben és megindítani a kísérleti kutatást arról vonatkozólag, hogy mennyiben lehet a gyakorlati erdőgazdálkodásban felhasználni a fotogrammetrikus térképeket és a légi fényképfelvételeket.

A bizottság első és legfontosabb feladatának tekintette a fotogrammetria bevezetését az erdészeti oktatás tantervébe. Erre vonatkozólag egy javaslatot dolgoztak ki, amelynek a vázlatos ismertetése az alábbi:

A bizottság jelentésének bevezetésében ismerteti a fotogrammetria igen erős fejlődését és széles alkalmazási körét. Svédországban 1937-ben elkezdtek az 1:10.000-es méretarányú légitérképek készítését az egész országról. Az erdőgazdálkodásban a fotogrammetria sokoldalú felhasználása közismert világszerte. Csak Norrland-tartományban mintegy 1.500.000 ha területű erdőségekről készültek tisztán erdészeti célokra légi felvételek, mert ezekről igen hízagos erdőgazdasági térképek álltak csak rendelkezésre. Az országos, tér-

képezéshez használt légi felvételeket pedig általánosan használják fel a régi erdőgazdasági térképek helyesbítésére.

A fotogrammetriának a svéd erdőgazdálkodásban történő napról-napra fokozódó, effektív felhasználása egyre inkább égetővé tette azt a kérdést, hogy az erdészeti oktatási tevékenységbe ezt a tárgyat beillesztjük. A bizottság véleménye szerint késedelem nélkül az erdészeti oktatás minden ágába be kell állítani a fotogrammetria tanítását és a már gyakorlatban lévő szakemberek fotogrammetriai továbbképzéséről is gondoskodni kell.

A múlt évben Helsinkiben megtartott III. erdészeti világkongresszuson a fotogrammetria nagy érdeklődés tárgyát képezte. A kongresszus felkérte a résztvevő államokat az erdészeti fotogrammetria fokozott felhasználására és a fotogrammetriai oktatásnak a bevezetésére az erdészeti főiskolai intézményeknél.

Miután az erdészeti fotogrammetria egy meglehetősen új és a svéd erdészek előtt eléggé ismeretlen tudományág, amely állandóan erősen fejlődik, a bizottság véleménye szerint a fotogrammetriai oktatásnak nemcsak a leendő erdészek tanítására kell kiterjeszkednie, hanem azokat az erdészeket is be kell vonni a továbbképzésbe, akik már a gyakorlati munka területén dolgoznak.

A bizottság javaslata részletesen foglalkozik a fotogrammetriai oktatás tervezetével az állami előkészítő erdészeti tanfolyamoktól kezdve az erdészeti szakiskolán, erdőmesteri iskolán és az erdészeti főiskolán át a gyakorlati erdészek továbbképző fotogrammetriai tanfolyamának a tantervéig.

A bizottság megemlíti, hogy már a múlt évben is voltak fotogrammetriai tanfolyamok erdészek számára, ezeket tovább kell fejleszteni és rendszeressé tenni. A leendő főiskolai végzettségű erdészek fotogrammetriai képzettsége a lehető legalaposabb és gyakorlatias legyen.

Nagy hiány ma még, hogy svéd nyelven nem állnak rendelkezésre megfelelő erdészeti fotogrammetriai szakkönyvek, de errenézve már megtették a szakemberek a kezdeményező lépéseket és remélhető, hogy rövidesen két kézikönyv megjelenik, az egyik a magasabb igényű oktatás számára.

A könyvkiadások és tanfolyamok költségeit az állam fedezi.

A bizottság véleménye szerint az erdészeti fotogrammetriai oktatásnak a gyakorlati életbe való átültetése feltétlenül szükséges ahhoz, hogy a svéd erdőgazdálkodás a műszaki és gazdasági fejlődés kielégítő színvonalán maradjon. *Bezzegh*

Az erdészeti minisztérium új feladatok előtt

J. Mihajlov, bolgár erdészeti miniszter

(Gorcszko Sztópánsztvo 1949. évi 6—7. szám.)

A minisztertanács határozata értelmében a fafeldolgozóipar — a bútoripar kivételével — az erdészeti minisztérium hatáskörébe megy át.

A gyakorlat megmutatta, hogy bár a mi viszonyaink között és népgazdaságunk gyorsabb ütemű szocialista átépítése érdekében teljesen helyes az a vezérelv, amely az egész, tervszerűen felépülő iparunkat — a kitűzött cél elérése végett — egységes irányítás alá, nevezetesen az iparügyi minisztérium hatáskörébe kívánja vonni, adódnak kivételek is. Ilyen nyilvánvaló kivétel néhány más iparágon kívül az erdészeti ipar is.

Erdeink jelenlegi nagyon rossz állapota, erdőgazdaságunk és erdészeti iparunk szélsőséges elmaradottsága, a veszteséges épületfater-

melés, a nehéz szállítási viszonyok, az állandó erdei szakmunkáskáderek hiánya, stb. a felhasználás terén, különösen a kitermelés és a fafeldolgozás között oly szorossá teszik a kapcsolatokat, hogy azok szétválasztása természetesen nehézségeket okoz, amelyek mind a fatermelés, mind a fafeldolgozás szakszerű fejlődését gátolják. Ez különösen az utóbbi néhány hónapban jelentkezett, miután az erdészeti ipar az iparügyi minisztérium hatáskörébe ment át; általában bonyolult volt a faellátást végző szervezet, különösképpen pedig a termelési költségek emelkedtek, a fakitermelés és a fefeldolgozás között — mivel a munkások élelemmel és ruházattal való ellátása nem volt egyenlő — hiányzott az összhang, stb. stb.

Az erdészeti iparnak az erdészeti minisztérium hatáskörébe utalása a minisztériumra, de különösen az erdészekre rendkívül komoly és felelősségteljes feladatot ró, mezezetesen biztosítani kell az erdészeti ipar gyors kiépítését, átépítését és racionalizálását, figyelemmel erdőgazdaságunk teljesítőképességére és szocialista építkezéseink szükségleteire.

A fafeldolgozó iparnak az iparügyi minisztériumtól való átvételével az erdészeknek mindenekelőtt számba kell venniök az 1949. év hat hónapjában elért jelentős eredményeket és ki kell kutatniök az eredmények okait. Függetlenül minden egyéb személyi és tárgyi októl, első helyen feltétlenül az egészséges bolseviki munkamódszerek állnak, amelyeket az iparügyi minisztérium vezetői keményen és következetesen hajtanak végre, továbbá a kevesebb bürokratizmus, nagyobb operatív tevékenység és jól kiépített számvitel az, amely biztosítja a kitűzött feladatok végrehajtásának ellenőrzését. Ilyen vonatkozásban az erdészeti minisztérium, de különösen az alája tartozó üzemek dolgozói sokat tanulhatnak.

Másodsorban nekünk, erdészeknek teljesen meg kell világítani: a fa kitermelési, feldolgozási és szétosztási folyamatának egysége egyáltalán nem jelenti azt, hogy ennek a folyamatnak egyes szakaszait nem kell egymástól pontosan elhatárolni, avagy pedig egyiket a másik rovására uralkodóvá tenni. A múlt év végén megbontott egységnek új, magasabb szinten való helyreállítása a népgazdaság érdekében megfelelően biztosítani fogja az egyes elkülönített szakaszok — ezek teljes együttműködését, okszerű és erőteljes kifejlődését. A szakaszok között pontosan meghatározott számadási viszonyoknak kell lenni, mert így nem nyílik lehetőség arra, hogy az eredmények vagy eredménytelenségek okait, a szakaszok valamelyikére áttoljuk, illetve ráfogjuk. Ezért a rönkök minősítése, ezek árának megállapítása, stb. egyetlen esetben sem lehet az egyéni megítélés vagy szeszély tárgya.

Tévedés azt hinni, hogy az erdészeti ipar kiegészítője, vagy függvénye a fakitermelésnek és fordítva. De meg kell érteni, hogy az elsőnek gyors és okszerű kiépítése népgazdasági szükségzerűség és hogy annak a fatermésztésre és a fakitermelésre szervező és ösztönző hatása van.

Végül pedig az erdőgazdasági tevékenység egyes szakaszainak a világos elhatárolása és együttműködése, továbbá a tudományok és a technikának legszélesebbkörű bevezetése bizto-

sítani fogja szocialista átépítésüket, ennek eredménye a munka termelékenységének állandó emelkedése, következménye pedig az erdészeti termelés önköltségének állandó csökkenése lesz.

Ebből az elgondolásból kiindulva, a minisztertanács az erdészeti minisztériumnak soron kívüli fontos feladatává tette, hogy az „Állami Erdők” és a DIO „Fafeldolgozó Ipar” üzemének gyökeres újjászervezésére folyó évi szeptember hó 1-ig tervezetet készítsen, amelynek az építési fa szétosztásának módját is (a falusi lakosság szükségleteinek kivételével) tartalmaznia kell.

Ez a valóságban azt jelenti, hogy az erdészeti minisztériumot új, egységes és észszerű szervezetté kell átalakítani, amely lehetőséget fog adni az erdészeknek, hogy az erdőgazdaság valamennyi munkaterületén egyenlő odaadással és eredménnyel munkálkodjanak, különösen pedig az ezideig legelhanyagoltabb erdőművelésben, továbbá az erdők megjavításában és nevelésében. Az erdészeti minisztérium észszerű átszervezése jelenleg legfontosabb és legdön-

több előfeltétele erdőgazdaságunk szocialista átépítésének.

A kitűzött feladat előtt ma minden erdésznek — tudására és gyakorlati tapasztalataira támaszkodva — arra kell gondolnia, hogy annak legjobb megoldásához hozzájáruljon. Természetesen nyilvánvaló, hogy a világ első szocialista államának, a nagy Szovjetunióinak, úgyszintén a népi demokratikus országoknak tapasztalatát a legszélesebb körben fel kell használni.

Ébredjünk annak tudatára, hogy erdőgazdaságunk jövőbeli fejlődése szempontjából a jelen pillanat történelmi jelentőségű, és ez mindenkit arra kötelez, hogy a saját munkahelyén még nagyobb energiával és odaadással törekedjék a kitűzött feladatok teljesítésére. Népi Hazafias Front — kormányzatunk irántunk rendkívül nagy bizalmat tanúsít, nekünk pedig ezt mindenáron ki kell érdemelnünk.

Bolgár eredetiből fordította:

Dermedzsin József.

K Ü L Ö N F É L É K

A CSEMETEKERTEK ÁTSZERVEZÉSE AZ ERDŐSÍTÉSI TERVEKHEZ

Szalai István
(Parád)

Részben a csemetekertek helyes és jó megszervezésén múlik a reánk váró hatalmas arányú erdősítési tervek sikeres végrehajtása. Ennek érdekében elsősorban szükséges volna a már meglévő csemetekertek vezetésének megszervezése, másodsorban lehetőleg tájegységként nagyobb csemetekertek kiépítése 2—3 üzemegegnél egy fényigényes, egy az árnyattűrő fafajok csemetékének a nevelésére, melynek nagyságát a hozzátartozó terület csemeteszükséglete szabná meg. Ez indokolt volna, mert nem forgácselődna úgy el a csemetekertek fenntartására fordított összeg, mint ma. Mindenki előtt világos, hogy a nagyüzemi termelés olcsóbb, mint a szétszórt kisüzemeké. Ez érvényes tétel az erdőgazdaságra is, mert az elaprózott kis csemetekertek kezelése aránytalanul sok szakembert köt le, ezenfelül sok olyan kiadással is jár, mely egy nagyobb csemetekertnél szinte elenyésző. Mivel az ilyen átépítés nagy költséggel jár, így csak fokozatosan volna keresztülvihető, de addig is gondolnunk kell a már meglévő elaprózott csemetekertjeink jó megszervezésére.

Az országban a jól kiépített nagyobb csemetekerteken felül, hozzávetőleges számítás szerint 800—900 az 1 kh, vagy az ennél kisebb csemetekertek száma, melyek az üzemegeységek területén szétszórtan, egy üzemen belül majdnem mindig a területileg illetékes védkerület-vezetők kezelése alá tartoznak. Eddig ez volt a szervezés legegyszerűbb formája, mert a legközelebb eső szakember tudja legkönnyebben, szinte naponként szemmel tartani és az ott folyó munkálatokat irányítani. Az ezirányban szerzett tapasztalatok most egész más képet mutatnak, mert a mostani belterjesebb, sok-

oldalúbb erdőgazdálkodás mellett, a fokozódott munka, a kerületvezető sokirányú elfoglaltsága miatt (termelés, szállítás, erdősítés, tisztítás stb.) a végzendő csemetekerti munkálatokat legtöbbször csak megbízottja útján tudja irányítani s így sem teljes felelősséget nem vállalhat, sem kifogástalan munkát nem végeztethet. Márpedig hogy a csemetekertjeinkben az eredmény is biztosítva legyen, elengedhetetlen feltétele, hogy a munkálatok levezetését közvetlen szakember irányítsa, — különös fontossággal bír ez a tavaszi munkálatok, magvetések idején. Mindezek mellett a csemetekertek kezeléséhez a jó szakember legjobb szaktudásán felül kell, hogy a lelkiismeretesség rátermettséggel is párosuljon, — érzéke, kedve legyen a csemetenevelés iránt. Hozzájön még mindezekhez a csemetekertek adminisztrációs munkája, határidős jelentésekhez szükséges adatok, törzskönyvek pontos és lelkiismeretes vezetése. Szükségessé tenné, hogy üzemenként a csemetekertek kezelése egy személy kezébe kerüljön, — ahol ez csak lehetséges. Így pontosabb, jobb és eredményesebb munkát lehetne végezni — a felelősség kérdése minden esetben világos és kibívót nem hagy. Ez természetesen maga után vonná, hogy minden csemetekertben üzemen belül ugyanazon munkavállalók dolgozzanak s így jobban elsajátítanak a kézügyességet, begyakoroltabbak lennének. Már pedig ezen múlik az eredményes, jó munka és az önköltségi árak leszorítása.

Csemetekertjeink termelékenyebbé, termékeinek olcsóbbá tétele nagyban emelné az ötéves erdősítési terv sikerét és új alapokon való szervezése alapja lehet egy még nagyobb arányú erdősítési program keresztülvitelének.